

Stari turski ustav bio je mješavina društvene jednakosti (demokracije) i najstrašnijeg despotizma. Svi su Turci jednaki po vjeri, pred zakonom i po običajima. I najsiromašniji čovjek imao je šanse postati veliki vezir. Kod njih ne odlučuje porijeklo (kao u tadašnjoj zapadnoj Europi) već sreća, sposobnost i spretnost pojedinca (štoviše, u 16. i 17. st. kod njih još nije bilo ni porodičnih imena uz koja bi se mogla nadovezivati obiteljska tradicija). Svagdje kamo je Turčin došao kao osvajač prestajale su stare uredbe, staro pravo i obaveze. Bivši velikaš postao je baš tako podanik kao i njegov nedavni kmet. U Bosni je stanje bilo pomalo drukčije, jer je kao pogranični ejalet imao posebnu ulogu, pa tako i privilegije, unutar Osmanskog Carstva. Mnoštvo plemstva iz Bosne prebjeglo je u 'ostatke' hrvatskoga kraljevstva ili u habsburšku Ugarsku; nesloge u zemlji nestaje kako se stanovništvo sve više asimilira pod islamskom vjerom i načinom života.

U vrijeme svojeg najšireg teritorija, Osmansko Carstvo obuhvaća u Europi sav Balkanski poluotok i svu zemlju njemu na sjever do Budima i Jegra. U početku 17. st. dijelilo se ono u Europi, Aziji i Africi na 22 beglerbeglata (pašaluka, ejaleta), od kojih svaki odgovara jednom kraljevstvu po europskim pojmovima. Svaki beglerbeg ima svoju vojsku, a trojica, jer neprekinuto ratuju s pograničnom Hrvatskom i Ugarskom, imaju izniman položaj u carstvu: to su budimski, temišvarski i bosanski. Svaki je beglerbeg (paša) na čelu uprave, pri čemu mu pomažu tri glavna službenika: mufti (veliki sudac), reis-effendi (kancelar ili državni tajnik) i tefterdar (glavni blagajnik). Svaki se beglerbegat dijelio na sandžake (vojna okružja) kojima je na čelu sandžak-beg sa svojim vijećem.

Sa svojim osvajanjima do početka 17. st. Turci su osvojene prostore današnje Bosne i okoliš oformili kao bosanski ejalet (rujan 1580.), a Srijem je potpao pod Budim. Bosanski beglerbeg imao je pod sobom 8 sandžaka: Hercegovina (Makarska, Mostar, Mileševo), Klis (Klis, Sinj, Livno), Lika (Udbina, Knin, Skradin), Bihać (Bišće, Pounje), Cernik (Cernik, Bijela Stijena), Požega (Požega, Virovitica, Osijek, Vukovar, Đakovo, Brod), Zvornik (Zvornik, Tuzla), Bosna (Sarajevo, Banjaluka, Travnik, Jajce, Višegrad). U Srijemu je glavno mjesto bio Ilok, u kojem je redovito sjedio sandžak-beg.

Uprava je bila sređena posve vojnički. Svakom je sandžaku na čelu stajao sandžak-beg, kojega je imenovao sam sultan, a činio je u ratu zasebno odjeljenje ili zastavu (turski barjak). Sandžak-beg nije primao plaće (kao ni ostali turski velikaši), već je imao prihode od svojih posjeda koji su prelazili od jednog sandžak-bega na drugoga. Za požeškog se pašu računalo u Carigradu da prima godišnje 10,000 dukata. Sandžak-begov zamjenik bio je kija (ćehaja). Sveukupno zemljište smatralo se državnim dobrom, koje je starim posjednicima ostavljeno samo na upotrebu. Glavna razlika između istočnog i zapadnog lena jest u tome što je na Zapadu predmet lena posjed nekretnina, bez obzira na svotu gotova novca koji vlasniku nosi, dok se na Istoku najviše pazi na prihod (dirlik). Svaki musliman može steći takvo leno, dok na Zapadu neplemenit čovjek ne može.

...

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com